

min Overbeviisning, at det vilde være en Feil ikke at holde fast ved den ubetingede Gjenemførelse af Kongerigets Lovgivning i samme, i Særdeleshed da de Interesser, som der er Spørgsmaal om muligt at træde for nær, ere saa ubetydelige, som de ere det i nærværende Tilfælde. Seg vil sige, at jeg vel kan følge med Udvalget i dets Præmisseser, men at jeg ikke kan følge det i den Slutning, hvortil det er kommet fra disse Præmisseser. Udvalget henter et Argument for at gjøre den af det foreslaaede Undtagelse fra Kongerigets Lovgivning derfra, at det endnu lige indtil de allerførste Aar før 1864 har staaet de Paa-gjældende naabent at faae Forholdene ordnede paa denne Maade. Men de have jo ikke benyttet Afgangen dertil, og netop dette, mener jeg, maa føre til, at de nu ogsaa maae finde sig i at blive behandlet efter de Regler, som den gjældende Lovgivning medfører. Thi man maa ikke troe, at den saaledes af dem ubenyttede Afgang kun har været et tomt og dødt Bogstav, som de muligens slet ikke have kjendt eller kunne have overseet. Nei, det Spørgsmaal, hvortil der her er Tale, har vaakt en ikke ringe Bevægelse netop i de paa-gjældende Egne, og det er netop gjentagne Gange paa en Maade ved Begivenhederne blevet lagt Beboerne paa Hjerte, at de burde søge at faae Sagen afgjort ved frivillig Overeenskomst. Dette skete, som den ærede foregaaende Taler hentydede til, først ved en kongelig Resolution af 1ste December 1837, hvorved der blev oprettet Commissioner til Forholdets Ordning med en overordentlig liberal Instrux. Der blev oprettet tre af dem, og, efterat deres Virksomhed havde fremkaldt forskjellige Spørgsmaal, som først maatte afgjøres, blev det ved en ny kongelig Resolution af 1841, som afgjorde alle disse Principspørgsmaal, udtrykkelig tilkjendegivet, at Commissionernes Virksomhed ikke maatte udstrække sig ud over 10 Aar derefter. S 1851 var altsaa disse Commissioners Virksomhed endt; men, for end yderligere at komme Tiendehverne imøde, blev der saa truffet den Foranstaltning, at Haderslevs Amtmand tilligemed nogle tilfaldte Mænd skulde være berettiget til at behandle og afgjøre Tiendesager i Henhold til de samme Regler endnu

i den nærmest følgende Tid, og jeg skal, i Henhold til Udvalgets Ytringer i dets Betænkning, nærmere constatere, at der virkelig endnu i den seneste Tid indtil 1864 er overeensstemmende dermed blevet affluttet Contracter om Tiendehvælsen; jeg mindes ikke i Diebliffet, fra hvilket Sogn det var, men jeg veed, at der i 1862 i et af Sognene blev afgjort en saadan Sag. Det kan altsaa ikke for de paa-gjældende Beboere have manglet paa Leilighed til at kunne faae disse Sager afgjorte i rette Tid og paa en yderst liberal Maade, men de have ikke villet benytte denne Leilighed. Men, naar saa er, saa siger jeg, at jeg ikke kan see, at denne Omstændighed, at de saaledes have været vrangvillige eller uæstervættelige og skjodesløse næsten i en Snees Aar, nu skal medføre Kuldkastelsen af den endelige Afgjørelse i Overeensstemmelse med den nu gjældende Lovgivning. Naar det ærede Udvalg har henvist til, at det vilde være uheldigt, om man for de enkelte Beboere, for hvis Bedkommende der endnu er Spørgsmaal om Afløsning af Tienden, vilde benytte en anden Fremgangsmaade end den, der tidligere har været brugt, saa svarer jeg, at, dersom det virkelig var muligt for det ærede Udvalg, ja, dersom det overhovedet var muligt for Nogen med fuldkommen Klarhed at trænge gennem den historiske Udvikling af alle disse Sager, saa vilde man, netop ved at gaae den Vej, som det ærede Udvalg foreslaaer at gaae, tilfald skabe sig praktiske Vanskeligheder, og det ikke blot den, som det ærede Medlem fra Ribe (Riser) nys har berørt, at der mulig ikke er det fornødne autentiske Grundlag tilstede for at kunne benytte de omtalte 10 Aars Gjennemsnit, men ogsaa andre. Hvad vil man f. Ex. gjøre, hvor Tienden har været ydet in natura? Hvilket Menneke vil være istand til at sige, hvad hver enkelt Mand i saa Fald har leveret i Tønder og Skjæpper? Seg tror heller ikke, at det ganske kan oversees, hvad den ærede Landskingsmand fra Ribe ogsaa hentydede til, at der mulig i de enkelte hidtil bestaaende Accorder om Tienden kan have gjort sig — ja, jeg tror at turde sige, at det har gjort sig — individuelle Forhold gjældende, som ikke paa nogen Maade kunde erkjendes af